

החלטת ועדת האתיקה
בעניין השתתפות חה"כ אורן חזן בתכנית "מחשב מסלול מחדש"
מיום י"ב באייר התשע"ז - 8 במאי 2017

הקובלנה

1. ועדת האתיקה קיבלה קובלנה בנוגע להשתתפותו של חה"כ אורן חזן בתכנית "חנוך דאום מחשב מסלול מחדש", תכנית בת 9 פרקים ששודרה ב"הוט".
- התכנית עוסקת ב"משבר גיל ה-40" העובר על חנוך דאום ומלווה אותו בסיטואציות קומיות שונות, כשאליו נלווים שני אנשים, שאחד מהם הוא חה"כ חזן.
- לטענת הקובל, חה"כ חזן הפר את החלטת ועדת האתיקה מיום 21.3.2012 בעניין "השתתפות חברי הכנסת בתוכניות באמצעי התקשורת" (החלטה מס' 74/18), האוסרת על חברי הכנסת השתתפות קבועה ומתמשכת בתוכניות טלוויזיה ורדיו או באמצעי תקשורת אחרים.

תגובת חבר הכנסת הנקבל

2. חה"כ חזן הופיע בפני ועדת האתיקה ביום 28/2/2017, וטען כי למיטב הבנתו החלטת ועדת האתיקה הנ"ל ניתנה בקשר לתוכניות ריאליטי (ואכן בעקבות החלטה זו סירב להופיע בכמה מהן), ואילו התכנית הנדונה היא תכנית דוקו, והשתתפותו דומה לזו של חברי כנסת המופיעים תדיר בתוכניות אקטואליה שונות ובתוכניות דוקומנטריות מסוגים שונים. חה"כ חזן ציין כי לא קיבל כל שכר עבור השתתפותו, וכי לא התקשר בחוזה בקשר לתכנית, אלא הופיע באינטרס של כמה דקות ששובצו בפרקים השונים.

החלטת ועדת האתיקה

3. לאחר שצפתה בקטעים מתוך תשעת פרקי התכנית, בהם השתתף חה"כ חזן, הוועדה סבורה כי לא היה מקום להשתתפותו **הקבועה** בתכנית (להבדיל מהופעת אורח חד פעמית), וכי אין מקום לקבל את ההבחנה אותה הציע חה"כ חזן בין תכנית שכזו לבין תוכניות ריאליטי.
4. כפי שציינה הוועדה בהחלטתה משנת 2012:

"(א) חברי הכנסת מתראיינים כל העת ומסוקרים באופן תדיר באמצעי התקשורת לסוגיהם. במסגרת זו הם גם משתתפים מעת לעת בתוכניות טלוויזיה ורדיו, גם אם אלה אינן עוסקות באופן ישיר באקטואליה, לרבות בתוכניות סאטירה ובידור. עניין זה מקובל ולגיטימי, ומהווה חלק משגרת עבודתם של חברי הכנסת ואפיק מרכזי להבאת עמדותיהם בפני הציבור, להעלאת נושאים על סדר היום הציבורי, ולהתוודעות הציבור לאישיותם ולפועלם. השתתפות כזו של חברי הכנסת בתוכניות שונות באמצעי התקשורת אינה נעשית במתכונת של השתתפות קבועה, אינה כרוכה בכל מחויבות חוזית כלפי ההפקה או הגוף המסדר, אין בצידה תמורה, ואינה הופכת את חבר הכנסת לחלק בלתי נפרד ומזוהה עם התכנית ועם הערוץ המשדר אותה, ולכן ככלל היא אינה מעוררת קשיים במישור האתי."

ב. לעומת זאת, חל איסור על חברי הכנסת להתקשר בחוזה עם גוף תקשורת וכן להשתתף באופן קבוע ומתמשך בתכניות טלוויזיה ורדיו, או באמצעי תקשורת אחרים, כגון כתיבת טור קבוע בעיתונות הכתובה או באתרי חדשות מסחריים באינטרנט, שכן מתכונת זו עלולה ליצור מחויבות משמעותית של חבר הכנסת לגופי התקשורת, שענייניהם נדונים תדיר בכנסת ובוועדותיה, ואף עלולה להוות טובת הנאה אסורה לחבר הכנסת.

ג. מעבר לכך, ישנן תכניות שהשתתפות בהן, גם אם חד פעמית, מעוררת שאלה אתית בהקשר של פגיעה בכבוד הכנסת וחבריה. בעניין זה לא ניתן לקבוע מסמרות מראש, ועל כן הוועדה ממליצה לפנות אליה בכל מקרה שמתעורר ספק לצורך קבלת החלטה ספציפית.

5. הנה כי כן, החלטת הוועדה, הגם שניתנה אגב בקשה להשתתף בתכנית ריאליטי, לא הגבילה את עצמה לז'אנר מסוים, אלא קבעה את העיקרון לפיו השתתפות קבועה ומתמשכת בתכנית, ההופכת את חבר הכנסת לחלק בלתי נפרד מצוות התכנית, היא אסורה, זאת בשל הצורך לשמור על גבולות ביחסים שבין חברי הכנסת לבין התקשורת, שהתלות ההדדית ויחסי הגומלין ביניהם מצד אחד מחויבי המציאות ומצד שני טומנים בחובם פוטנציאל בעייתי.

בהחלטתה מבקשת הוועדה לאזן בין הצורך של חברי הכנסת לבוא לידי ביטוי בכלי התקשורת השונים, לשם העברת מסרים וקידום אג'נדה, ובימינו הדבר נעשה לא רק בתכנית אקטואליה אלא בתכניות מסוגים שונים, ובהן תכניות בידור וסאטירה, לבין הצורך למנוע מצב שבו חבר כנסת מזוהה עם כלי תקשורת מסוים, זוכה ממנו לטובות הנאה בדמות חשיפה קבועה לאורך זמן, ואף עלול להיקלע למצב של ניגוד עניינים כאשר נושאים הנוגעים לכלי התקשורת נדונים בכנסת ובוועדותיה.

6. לאור זאת, ולמען הסר כל ספק, הוועדה שבה ומבהירה את עמדתה לפיה השתתפות קבועה ונמשכת של חבר כנסת בתכנית ספציפית בתקשורת היא אסורה.

7. נוכח העובדה שח"כ חזן טוען כי סבר כי ההחלטה משנת 2012 חלה רק על תוכניות ריאליטי, ולכן לא היה במעשיו משום הפרה שלה, החליטה הוועדה שלא להטיל עליו סנקציה במקרה זה.

עם זאת הוועדה מבקשת להזהיר את חברי הכנסת כי מכאן ולהבא הפרה של החלטה זו עלולה לגרור סנקציות בהתאם לסמכותה של הוועדה לפי חוק.

8. היות ולא אחת מתעורר ספק האם השתתפות חוזרת בתכנית מסוימת נחשבת "קבועה ונמשכת", ממליצה הוועדה כי חברי הכנסת המתלבטים בעניין זה יפנו לקבלת עמדתה של הוועדה מראש.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.